

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 188
van **JOHAN VERSTREKEN**
datum: 4 maart 2016

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

VRT - Beeldvorming personen met een handicap

GRIP vzw heeft aan de minister haar bevindingen overgemaakt in verband met de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en de openbare omroep, wat betreft de beeldvorming over personen met een handicap. Het gaat om bevindingen die ook al ter sprake kwamen tijdens de hoorzittingen over de nieuwe beheersovereenkomst.

De vzw is tevreden dat de beheersovereenkomst 2016-2020 de ambitie formuleert aandacht te besteden aan genuanceerde en niet-stereotype representatie van diverse groepen waaronder personen met een handicap. Maar de vzw is ontgoocheld dat er voor personen met een handicap geen concrete indicatoren opgenomen worden aan de hand waarvan de inspanningen van de omroep geëvalueerd kunnen worden. Dit in tegenstelling tot vrouwen en nieuwe Vlamingen, waar streefcijfers als indicator geformuleerd zijn. De vzw concludeert hieruit dat de inspanningen op vlak van beeldvorming met betrekking tot personen met een handicap veeleer vrijblijvend zijn. Het ontbreken van streefcijfers maakt het ook moeilijk om vooropgestelde doelstellingen te meten. De vzw leest ook niets over het monitoren van de schermzichtbaarheid. In 2014 was duidelijk dat de schermzichtbaarheid van personen met een handicap niet goed was. Het is niet duidelijk welke resultaten de acties in het verleden omtrent personen met een handicap hebben opgeleverd. GRIP ijvert voor een kwalitatief onderzoek naar de aanwezigheid van personen met een handicap op de openbare omroep. Het is niet alleen belangrijk dat voldoende mensen met een handicap in beeld komen, maar ook hoe ze in beeld komen. Nu ligt de nadruk nog teveel op de handicap en te weinig op het burgerschapsgegeven.

Volgens GRIP vzw zet de VRT met deze nieuwe beheersovereenkomst geen stap vooruit. Nochtans is voor GRIP beeldvorming belangrijk. De manier waarop mensen kijken naar en denken over personen met een handicap bepaalt in grote mate de houding die ze aannemen. Beeldvorming ontstaat in (herhaaldelijke) contacten met mensen. Aangezien heel wat mensen in het dagelijkse leven niet zo vaak in contact komen met personen met een handicap, is die correcte, genuanceerde beeldvorming in de media zo belangrijk.

1. Wat is de reactie van de minister op de bedenkingen van GRIP vzw?
2. Welke concrete acties zal de openbare omroep nemen om de aanwezigheid van personen met een handicap, zowel kwalitatief als kwantitatief, te verbeteren?
3. Komt er een nieuwe monitor Diversiteit? Indien niet, waarom niet?

ANTWOORD

op vraag nr. 188 van 4 maart 2016

van **JOHAN VERSTREKEN**

Ik heb in verband met uw vragen elementen van antwoord opgevraagd bij de VRT.

1. De VRT heeft als openbare omroep de taak om aandacht te schenken aan diversiteit en te zorgen voor een representatieve, niet-stereotiepe beeldvorming van alle geledingen in onze samenleving, waaronder dus ook personen met een handicap (zie SD 1 van de beheersovereenkomst). Het klopt dat voor de representatie van deze groep geen streefcijfers werden opgenomen in de beheersovereenkomst. Dit wil echter niet zeggen dat de openbare omroep hier niet bewust mee omgaat. Er wordt wel degelijk rekening gehouden met de beeldvorming rond deze doelgroep. De schermzichtbaarheid is echter niet zomaar in cijfers weer te geven. Soms kiezen mensen uit de doelgroep er bewust voor om een handicap niet in beeld te brengen. Bovendien zijn een groot deel van de handicaps van mensen niet direct zichtbaar, maar wel wezenlijk en kunnen die bezwaarlijk artificieel worden gemaakt. Dit bemoeilijkt monitoring, enkel op basis van schermzichtbaarheid. Dit is een van de redenen waarom we geopteerd hebben om een kwantitatief streefcijfer voor de aanwezigheid van deze bevolkingsgroep niet in te schrijven. Ik verwacht evenwel dat de VRT de bepalingen omtrent representatieve en niet-stereotiepe beeldvorming ter harte neemt.
2. Voor de VRT is een genuanceerde en niet-stereotiepe representatie van de verschillende minderheden in onze samenleving geen vrijblijvende afspraak. SD 1 van de beheersovereenkomst 2016-2020 stelt dat de VRT een representatieve, niet-stereotiepe, genuanceerde en genderneutrale beeldvorming van alle groepen in de samenleving hanteert.

Ondanks het feit dat er geen streefcijfers bestaan voor personen met een handicap, houdt de VRT in haar actieplannen bewust rekening met het thema.

De VRT onderneemt verschillende algemene acties om de aanwezigheid van personen met een handicap te verbeteren.

- Twee maal per jaar organiseert de VRT een formeel overleg met GRIP vzw. (In 2014 was er ook een specifiek overleg over de toepassing van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.) Daarnaast betreft de VRT GRIP vzw ook bij ad hoc-acties (zoals voor reportages in Koppen, zie onder).
- Sinds 2014 overlegt het televisie management met GRIP vzw. Daarbij wordt aan de hand van concrete voorbeelden de kwaliteit van de beeldvorming samen geëvalueerd. Sinds 2015 zijn daar onderzoekers van de UGent die onderzoek voeren naar de beeldvorming van personen met een handicap, bij aanwezig.
- Het thema handicap is vast onderdeel van de interne sensibiliseringsacties over diversiteit voor programmamakers (tips en goede praktijken).
- Voor 2016 heeft de VRT (in samenwerking met GRIP vzw en de UGent) een kwalitatief onderzoek gepland over de beeldvorming van personen met een handicap. De resultaten van dat onderzoek moeten helpen om te bepalen hoe
 - a) De VRT de aanwezigheidscijfers van personen met een handicap in de uitzendingen kan verbeteren;
 - b) de manier waarop personen met een handicap in beeld worden gebracht voldoende genuanceerd kan gebeuren.

Daarnaast onderneemt de VRT ook ad hoc-acties om de beeldvorming van personen met een handicap te verbeteren. Voorbeelden:

- De programmamakers van Koppen overlegden met GRIP vzw over concrete reportages. De redactie haalde nuttige informatie uit het overleg en kan die kennis toepassen bij de productie van nieuwe reportages.
- Radio 2 organiseerde in de week van 14 maart (net als in 2015) De week van de toegankelijkheid. Tijdens die week maakte Radio 2 personen met een handicap "ook op de radio zichtbaar". Personen met een handicap kwamen uitgebreid aan bod in de programma's. Ze kwamen ook in beeld op de sociale mediakanalen van de radiozender. In 2016 focuste De week van de toegankelijkheid op Vlamingen die ondanks hun fysieke handicap hun favoriete sport/hobby beoefenen.

Mediamakers vertellen verhalen die de samenleving weerspiegelen en zijn dus ook aangewezen op deelname aan die samenleving. Experts met een handicap wil de VRT bijvoorbeeld graag aan bod laten komen, maar die zijn helaas nog niet zo talrijk of de personen in kwestie kiezen er soms bewust voor om die handicap niet in beeld te brengen. De VRT is er zich van bewust dat, net omdat personen met een handicap in Vlaanderen niet overal en altijd kunnen deelnemen aan het gewone leven, het voor mediamakers belangrijk is om de beeldvorming en representatie van deze bevolkingsgroep goed te bewaken. Daar ligt ook een deel van de uitdaging voor de VRT.

3. De VRT bestelt jaarlijks een monitor diversiteit om de schermzichtbaarheid te meten van verschillende doelgroepen.
Daarnaast beslist de VRT jaarlijks welke extra thema's het wil/kan meten (bv. handicap, leeftijd...).

In het voorjaar van 2016 liet de VRT een nieuwe studie uitvoeren naar de diversiteit in haar tv-aanbod in 2015. Daaruit bleek dat de televisienetten van de openbare omroep in 2015 de streefcijfers uit de beheersovereenkomst haalden. In het geval van geslachtsdiversiteit gaat het zelfs om de beste cijfers sinds de start van de diversiteitsmeting.

	2011	2012	2013	2014	2015
Vrouwen (streefcijfer: minimum 33%)	31,6%	33,8%	36,6%	35,3%	38,0%
Nieuwe Vlamingen (streefcijfer: minimum 5%)	6,3%	6,2%	6,8%	7,6%	8,6%
Handicap (geen streefcijfer)	1,1%	1,0%	0,7%	1,1%	0,9%

De resultaten van de monitor zijn te vinden op VRT.be (zie <http://www.vrt.be/sites/default/files/attachments/Monitor-Diversiteit-TV-2015.pdf>).

Conform de beheersovereenkomst zal de VRT ook de komende jaren een monitor uitvoeren om de diversiteit in de televisieprogramma's te meten.